

Raadsbrief

Datum: 2 februari 2021
Behandeld door: Elke Jansema
Zaak: 2021-001626

Verzenddatum: 2 februari 2020
Mailadres: elke.jansema@midden-groningen.nl
Portefeuillehouder: Erik Drenth

Onderwerp: Informatiebrief geactualiseerd Erfgoedprogramma

Geachte leden van de raad,

Aanleiding

Met deze brief informeren wij u over het geactualiseerde Erfgoedprogramma 2020-2023 (zie ook bijlage 1) voor het aardbevingsgebied. Hiermee wordt de lijn die is ingezet met het Erfgoedprogramma 2017-2021 (zie ook bijlage 2) gecontinueerd.

In het Erfgoedprogramma werken de overheden (Rijk, provincie, aardbevingsgemeenten en NCG) sinds 2017 samen aan gezamenlijk erfgoedbeleid voor het aardbevingsgebied. Binnen het Nationaal Programma Groningen (NPG) heeft het Erfgoedprogramma, samen met het Zorg- en Scholenprogramma, een speciale status. In het kader van het NPG is gevraagd om een geactualiseerd Erfgoedprogramma op te stellen. Het NPG stelt een bedrag van 20 miljoen beschikbaar voor het geactualiseerde Erfgoedprogramma.

Midden-Groningen in het Erfgoedprogramma

Sinds de start in 2017 werkt Midden-Groningen (eerst als voormalige gemeenten Hoogezand-Sappemeer, Slochteren en Menterwolde) proactief mee aan het opstellen van het erfgoedbeleid dat vastgelegd is in het Erfgoedprogramma. Onze gemeente is ambtelijk vertegenwoordigd in het Kernteam en bestuurlijk vertegenwoordigd in de Stuurgroep (zie ook hoofdstuk “governance” in bijlage 1 Geactualiseerd Erfgoedprogramma 2020-2023).

Groningen moet Groningen blijven!

In augustus 2017 is het Erfgoedprogramma 2017-2021 opgeleverd en aan de Tweede Kamer gestuurd, als invulling van de motie Dik-Faber. Deze motie vroeg om een samenhangend erfgoedbeleid voor het aardbevingsgebied. De provincie Groningen, de gemeenten, NCG en het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) hebben de handschoen opgepakt om met

de betrokken gemeenten te komen tot dit samenhangende beleid. Zij doen dit vanuit de volgende gezamenlijke visie.

“Groningen moet Groningen blijven, met haar eigen unieke gebiedsidentiteit. Ook in het aardbevingsgebied tijdens en na uitvoering van het schadeherstel en de versterking. Die gebiedsidentiteit wordt voor een groot deel bepaald door het culturele erfgoed en de ruimtelijke samenhang. Daarom werken we aan een sterk, toekomstbestendig Gronings erfgoed met en voor de mensen die er wonen, werken en verblijven”.

Vanaf de oplevering van het programma in 2017 werken de overheden in het bevingsgebied aan dit gezamenlijke beleid en wordt de beleidsagenda uitgevoerd en doorontwikkeld.

Resultaten Erfgoedprogramma 2017-2021

In de afgelopen jaren zijn de volgende resultaten geboekt:

1. *Borgen van cultureel erfgoed.* Alle gemeenten in het aardbevingsgebied zijn voortvarend aan de slag gegaan met het aanwijzen van gemeentelijke monumenten en karakteristieke panden. In de gemeente Midden-Groningen heeft dit geleid tot circa 1200 karakteristieke panden en inmiddels 170 gemeentelijke monumenten.
2. *Provinciale Erfgoedmonitor.* Alle rijks- en gemeentelijke monumenten zijn opgenomen in de provinciale Erfgoedmonitor waar mee de staat van het erfgoed in beeld wordt gebracht. In 2019 zijn ook alle karakteristieke en beeldbepalende panden en objecten toegevoegd.
3. *Instrumenten om eigenaren van monumenten te ondersteunen.* De provincie, NCG en het ministerie van OCW hebben samen instrumenten ontwikkeld om de eigenaren van monumenten te ondersteunen:
 - a. Het Erfgoedloket (ondergebracht bij Libau), het Erfgoedadviesteam en een handreiking voor eigenaren;
 - b. Het Afwegingskader deel 1, waarmee een eerste handreiking gegeven wordt aan eigenaren, overheden en professionals hoe om te gaan met versterking van gebouwd erfgoed;
 - c. Twee subsidieregelingen voor regulier onderhoud (*RORG*) en groot onderhoud en restauratie (*GRRG*) van rijksmonumenten;
 - d. Een aanvulling van de provincie van 2 miljoen op het *Cultuurfonds voor monumenten Groningen* voor leningen met lage rente aan eigenaren van gemeentelijke monumenten en karakteristieke panden. Ruim 250 erfgoedeigenaren hebben een subsidie of lening aangevraagd.

Geactualiseerd Erfgoedprogramma 2020-2023

Het geactualiseerde Erfgoedprogramma is op 12 mei 2020 door het algemeen bestuur van het Nationaal Programma Groningen vastgesteld. Sinds de start van het Erfgoedprogramma in 2017 staat voorop dat het een dynamisch programma is. Hierdoor is de kans gecreëerd om met het geactualiseerde programma de thema's van het Erfgoedprogramma en de doelstellingen van het NPG op een goede manier met elkaar te verbinden. De speerpunten die een relatie hebben met het NPG, zijn in het geactualiseerde Erfgoedprogramma 2020-2023 nader uitgewerkt. Daarnaast gaf het NPG aanleiding om een aantal nieuwe thema's aan het Erfgoedprogramma toe te voegen.

In het geactualiseerde Erfgoedprogramma zijn vijf thema's voor de beleidsagenda op basis van een uitgebreide consultatieronde uitgewerkt:

1. Gebiedsgerichte ontwikkeling van toekomstbestendig erfgoed: erfgoed in stads- en dorpsvernieuwing als drager voor versterking van de ruimtelijke kwaliteit en leefbaarheid;
2. Behoud van karakteristieke panden als drager van de gebiedsidentiteit;
3. Kennisontwikkeling, innovatie, vakmanschap en onderwijs;
4. Vernieuwende initiatieven in relatie tot erfgoed en de ruimtelijke context;
5. Verduurzaming en ruimtelijke kwaliteit. Dit thema loopt als een rode draad door de andere vier thema's heen.

Midden-Groningen

Midden-Groningen haakt in ons lokale gemeentelijk NPG programma "Hart voor Midden-Groningen" aan bij deze erfgoedthema's uit het Erfgoedprogramma en werkt dit beleid uit in gemeentelijke programma's. Dit leidde tot onder andere het programma 'Toekomst bestendig cultureel erfgoed', het thema 'cultuureducatie' en het project 'versterken en verbinden van cultuurelementen/dragons den'. Deze programma's worden in 2021 verder uitgewerkt.

Eerste provincie-brede resultaten geactualiseerd Erfgoedprogramma 2020-2023

In het afgelopen jaar zijn de volgende resultaten geboekt:

1. Een subsidieregeling voor regulier onderhoud van karakteristieke panden en gemeentelijke monumenten;
2. Opdrachtverbreiding Erfgoedloket: het Erfgoedloket ondersteunt en adviseert nu ook eigenaren van karakteristieke panden.

Brede samenwerking

Sinds de oplevering van het Erfgoedprogramma (2017-2021) is steeds weer gebleken dat de (interbestuurlijke) samenwerking van grote waarde is. Daarom is ervoor gekozen om het geactualiseerde Erfgoedprogramma tot stand te laten komen via een uitgebreide consultatieronde en in samenwerking met alle betrokken overheden en het erfgoedveld. De beleidsagenda is gezamenlijk opgesteld en deze is in breed overleg met het erfgoedveld en overheden uitgewerkt. In de komende jaren wordt via deze brede samenwerking verder gewerkt aan de realisatie van de doelstellingen.

Juist door de integrale en samenhangende aanpak en het brede draagvlak onder alle stakeholders op erfgoedgebied draagt het Erfgoedprogramma bij aan een toekomstbestendig en leefbaar Groningen voor alle Groningers!

Vervolg

Wij houden u graag op de hoogte van de resultaten van het geactualiseerde Erfgoedprogramma. U wordt daarom jaarlijks per brief geïnformeerd over de resultaten. Ook wordt jaarlijks aan het algemeen bestuur van het Nationaal Programma Groningen gerapporteerd.

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders van de gemeente Midden-Groningen

A. Hoogendoorn
Burgemeester

H.J.W. Mulder
Gemeentesecretaris

Bijlagen:

1. Geactualiseerd Erfgoedprogramma 2020-2023.
2. Erfgoedprogramma 2017-2021.
3. Voortgangsrapportage Erfgoedprogramma 2017-2021.